

סיכום הדיון השלישי בוועדת חוקה, חוק ומשפט בנושא חוק הגנת הפרטיות (תיקון 14)

תאריך הישיבה: 12/6/22 | [הקלטת הישיבה](#) | [חומרי הרקע](#)

כללי

ביום 12 ביוני 2022, התקיים הדיון השלישי בנושא [הצעת חוק הגנת הפרטיות](#) (תיקון מס' 14), תשפ"ב-2022 (להלן – תיקון 14). לסקירת המכון על התיקון המוצע, ראו בקישור [כאן](#). הדיון התמקד בהמשך המעבר על סעיפי ההגדרות, בדגש על הגדרת "מידע בעל רגישות מיוחדת", אולם טרם נסתיים.

הדיון נוהל על ידי חה"כ גבי לסקי, בהעדר היו"ר הקבוע.

לאור פיזור הכנסת, יש להניח כי מדובר בדיון האחרון בוועדה בנושא זה.

נקודות מרכזיות ומהותיות שעלו אגב הדיון בוועדה

סיכום זה מהווה סקירה תמציתית בלבד, בעיני הכותבת, של נקודות עקרוניות שעלו במהלך הדיון.

נקודות מרכזיות חוזרות

1. הקושי לבחון את סעיפי ההגדרות מבלי להתייחס לתיקון המהותי המשליך על הגדרות אלו. מנגד משרד המשפטים ציין כי ההשלכות כפי שמוצע בהחלטת הממשלה, ברורות.
2. לאור רוחב היריעה של הגדרת "מידע בעל רגישות מיוחדת" האם ישנו מידע שאינו נכנס להגדרה זו, ועד כמה מדובר במידע רחב (ככל שהדלתא מצומצמת יותר, ההצדקה להפוך את כל המידע לבעל רגישות מיוחדת, נמוך יותר). שאלה זו נותרה פתוחה ללא מענה.
3. האם גם מידע רגיש שנלמד באופן עקיף ממידע אחר, נכנס לגדר ההגדרה של מידע בעל רגישות מיוחדת (לדוגמא צילום אדם עם גבס, מעיד על מצב בריאותו).

מידע בעל רגישות מיוחדת

קווי אישיות

הוספת נושא נוסף להגדרת "מידע בעל רגישות מיוחדת", שהוצע על ידי משרד המשפטים בעקבות הדיון הקודם בנושא בוועדה (תקציר בנושא מצוי [כאן](#)).

הנוסח המוצע: "הערכת אישיות שנערכה על ידי גורם מקצועי".

כוונת משרד המשפטים היא להוסיף להגדרה מידע בעל רגישות מיוחדת גם הערכת אישיות על ידי איש מקצוע (כגון פסיכולוג, מורה וכו'), ככל שנעשה שימוש במיומנות המקצועית שלו. ההגדרה יכולה לחול גם על גורם מקצועי שביצע הערכה אישיותית בהתבסס על מידע ברשתות.

מהמכון הישראלי לדמוקרטיה שאלו האם המושג יכלול גם הערכת עובד או שימוש בבינה מלאכותית, לשיטת משרד המשפטים הערכת עובד היא הערכת תפקוד ועל כן אינה נכנסת להגדרה. לעניין בינה מלאכותית, תלוי הסטנדרטים על פיהם היא עובדת.

לאור השאלה משרד המשפטים מציע לדייק את הנוסח ל"הערכה שנעשתה על פי סטנדרטים מקצועיים". השאלה אינה באיזה אמצעים אלא לפי אלו סטנדרטים.

מחברת גוגל העירו כי יש לדייק מהו "גורם מקצועי", צריך לדייק מהי הפרופסיה ולא להרחיב על כל גורם עסקי. יוה"ר קיבלה את ההערה וביקשה ממשרד המשפטים והייעוץ המשפטי של הוועדה להציע נוסח מתאים.

מידע רפואי

הצעת הנוסח לאחר הערות הוועדה בדיון הקודם: "מידע המתייחס באופן ישיר למצב בריאותו של אדם".

שאלת הייעוץ המשפטי של הוועדה: האם כשעולה מידע באופן עקיף, לדוגמה אם רכשתי ציוד רפואי, הוא אינו צריך להיות מוגן. מה מאפיין את המידע הרפואי שביקשתם לייחד את הנושא באופן ישיר? הדיוק בהגדרה זו, משליך על הפרשנות בהגדרות אחרות.

משרד הבריאות השיב שנועד לאבחן בין מידע המתאר באופן ישיר את המצב הרפואי למידע עקיף המרמז על עניין רפואי מבלי לפרוט מהו (לדוגמה, עצם הפנייה לטיפול רפואי בלי לחשוף מהו). הכנסת מידע עקיף מרחיבה מדי ולא מוצדק שמידע כמו תמונה של גבס בתמונות, משקל, איש שהולך עם מקל, משקפיים – יחשבו כמידע בעל רגישות מיוחדת.

ממשרד המשפטים נאמר כי ככל שנושא המידע הנחשף בצילום יוצר קישור למידע אחר, ייתכן שנדרש חריג שאינו ייחודי רק למידע רפואי. עמדת המשרד היא שאין צורך להוסיף בכל מקום התייחסות להיות המידע מידע "ישיר", אולי רק ביחס לנתוני מיקום.

היו"ר ציינה כי בניסוח המוצע יצרו בעיה רחבה. עצם העובדה שאדם נמצא מחצית הזמן בבדיקות רפואיות גם הוא מידע רפואי, יודעים שיש לו בעיה, גם אם לא יודעים מהי.

היועצת המשפטית של הוועדה ביקשה שיחשבו על דרך אחרת שאינה בהכרח מתייחסת למידע ישיר.

מידע גנטי

הנוסח המוצע: "מידע גנטי כהגדרתו בחוק מידע גנטי, התשס"א–2000" הגדרת מידע גנטי בחוק זה הוא "מידע הנובע מבדיקה גנטית".

היועצת המשפטית של הוועדה מצביעה על כך שההגדרה ב-GDPR רחבה יותר, וכי ההגדרה המוצעת מצמצמת למידע ישיר במקום של מידע מאוד מאוד רגיש. ייתכן וחלקו ייכנס להגדרת "מידע רפואי", אבל עדין חושבת שהנוסח בעייתי.

משרד הבריאות והמשפטים השיבו שיש לזכור כי ישנן הגנות קונקרטיביות בישראל בחוק מידע גנטי, ועל כן היו נמנעים מלהרחיב את ההגדרה (לדוגמא, יכול להכניס צבע עיניים או היותו חולה סכרת). הוועדה נשאלה אם יש סיבה מהותית להרחבת ההגדרה, כאשר ההגנה המהותית מצויה בחקיקה הספציפית.

היו"ר מציינת כי אין כאן הגנה גבוהה יותר על מידע גנטי. למרות הרגישות הרבה שלו הוא באותו מדרג עם מידע רפואי.

מנציגי הציבור עלה הצורך להתייחס לשאלת המהות – מה הם העיבודים המותרים או האסורים במידע בעל רגישות מיוחדת – בהם תהיה ההגנה המשמעותית. היועצת המשפטית של הוועדה מבקשת לסיים את הדיון על ההגדרות בטרם דיון על העוגנים לעיבוד מידע.

מלכתחילה הוועדה ביקשה לחשוב על הגדרה רחבה יותר, אולם לא הצביעה על דלתא שאינה נופלת בהגדרת מידע רפואי המצדיקה הצעה מתוקנת.

דעותיו הפוליטיות ואמונותיו

בעקבות הערות הוועדה, הציע משרד המשפטים נוסח חלופי אפשרי (אם כי לא הכרחי לשיטתם):
"מידע על דעותיו הפוליטיות, אמונתו של אדם או השקפת עולמו".

הייעוץ המשפטי לוועדה הזכיר כי בדיון הקודם הובהר שכוונת משרד המשפטים להתייחס לתפיסה רחבה של השקפות עולם למיניהם. האם נדרש להוסיף גם "השקפות עולם"? לגבי "אמונות" היועצת סבורה שיש לחדד שמדובר באמונות דתיות ולא באמונות בעלמא.

משרד המשפטים השיב כי התוספת הגיעה בעקבות הערת הוועדה. לשאלת היו"ר הוועדה, השיבו כי הכוונה במקום בו יש זיקה מובהקת בין המידע לדעה, לאמונה או להשקפה. לא כל תמונה עם חובש כיפה, כדוגמא.

לשאלת היו"ר מה עם ארגונים דוגמת פורום קהלת, המזוהה תפיסת עולם, השיב משרד המשפטים כי הכוונה היא להקשר שיכול להיות רגיש כי הוא יכול לגרום להפליה (הערת הכותבת: במהלך הדיון היו גלישות להגנה על ערכים אחרים. השאלה האם מידע הוא פרטי או לא, אינה נובעת מהשאלה האם נעשה במידע זה שימוש מפלה).

הייעוץ המשפטי של הוועדה הצביע על הפער בין ההגדרה המוצעת להגדרה בתקנות אבטחת המידע ("מידע על אודות דעותיו הפוליטיות או אמונותיו הדתיות של אדם"). אחד הדוברים ציף את השאלה מה עם רשתות שמוציאות תובנות על עמדות ודעות מתוך מידע גלוי. משרד המשפטים ביקש לא להתייחס לנקודות קיצון אלא רק להחליט האם מדובר בסוג מידע שהוא בעל רגישות מיוחדת.

נתקיים דיון רחב ביחס האם מדובר במושג עמום אשר נדרש להבהיר אותו כעת לצורך יצירת ודאות אצל בעלי השליטה, או שיש להותיר את מלאכת היישום והפרשנות לעתיד לרגולטור ולפסיקה.

סוכם כי הייעוץ המשפטי ומשרד המשפטים יגיעו להבנות בדבר הנוסח המתאים.

מידע אודות עברו הפלילי של אדם

נוסח מוצע: "מידע על אודות עברו הפלילי של אדם";

אין הערות.

נתוני מיקום ותעבורה

הייעוץ המשפטי של הוועדה סבר שיש לנתק את ההגדרה המוצעת מחוק נתוני תקשורת, וכחלופה לנוסח הממשלתי הוצע: "נתוני מיקום, למעט נתון יחיד לעניין נושא מידע שאין בו כדי ללמד [באופן ישיר] על מידע לפי פרטים (1) עד (8) ונתוני תעבורה."

הנוסח החדש נועד גם להחריג נתון חד פעמי המלמד באופן עקיף על מיקום, וזאת היות שהרגישות היא ביחס לצבר נתוני המיקום. נתון יחיד, ככל שאינו מעיד על משהו אחר שחוסה תחת מידע רגיש, אינו רגיש כשלעצמו.

משרד המשפטים אמר שאינו סבור שנדרשת התיבה "באופן ישיר", מכיוון שהגדרה כזו עשויה לצמצם שלא לצורך.

גוגל הפנו את תשומת הלב כי מרגע שההגדרה נותקה מחוק נתוני תקשורת, אין הגדרה למונח "נתוני מיקום". לשיטת יוה"ר ומשרד המשפטים המינוח בהיר כשלעצמו.

מחלוקת קלה נתגלעה בין נציגי משרד המשפטים עת בשאלה של היו"ר האם החוק יחול, לדוגמא, על שימוש של המשטרה בעין הנץ ללא הסדר חוקי מפורש. האם על המשטרה יוטלו עיצומים כספיים? נציגת המכון הישראלי לדמוקרטיה הפנתה גם לסעיף הפטור הקיים בסעיף 19(ב) בחוק הגנת הפרטיות. נציג הרשות ציין שהפטור יחול, נציג ייעוץ וחקיקה טען שלא. המענה הפורמלי ציין כי סעיף 19 אינו יכול להיות מקור סמכות (הערת הכותבת: גם אם סעיף 19 אינו מקור סמכות, הוא עלול להוביל לפטור מאחריות במקום בו ההתנהגות הפוגעת תחשב כ"פגיעה סבירה" במסגרת התפקיד, ובכך יימנעו הטלת עיצומים במקרים דומים על מי שנמנה על "רשות בטחון").

מזהה ביומטרי

הנוסח המוצע: "מזהה ביומטרי – נתון ביומטרי המשמש לזיהוי אדם או לאימות זהותו, או אמצעי ביומטרי שניתן להפיק ממנו נתון כאמור; לעניין זה "ביומטרי" – מאפיין אנושי, פיסיוולוגי או התנהגותי ייחודי, הניתן למדידה ממוחשבת"

מייצג מייקרוסופט הצביע כי הנוסח חל על כל נתון שניתן להפיק ממנו מידע ביומטרי. מכיוון שההגדרה היא כל מה "שניתן" מכאן כי כל הקלטה או צילום, גם אם לא ממירים אותם לנתון ביומטרי בפועל, זה הופך להיות מידע ברגישות גבוהה.

היועצת המשפטית של הוועדה אמרה כי הדיון בנושא יידחה לפגישה הבאה, בנוכחות נציגת הממונה על יישומים ביומטריים, ויידונו גם בנקודה זו.

מידע על מוצאו של אדם

הנוסח של משרד המשפטים: "מידע על מוצאו של אדם"

נוסח שהוצע על ידי הוועדה: "מידע על מוצאו האתני או השתייכותו הלאומית של אדם";

גדר המחלוקת – משרד המשפטים סבורים ש"מוצא" הוא מינוח מקובל, וקיים גם בחוק זכויות החולה, והם אינם רוצים לצמצם. לא נכון במאה ה-21 להתייחס לנתוני גזע (יוה"ר מסכימה). והיעוץ המשפטי בוועדה רצו לדייק את המונח, על מנת שהניואנסים יובנו.

מידע כלכלי

הנוסח המוצע: "מידע על נכסיו של אדם, חובותיו והתחייבויותיו הכלכליות, מצבו הכלכלי או שינוי בו, יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו הכלכליות ומידת עמידתו בהן".

היועצת המשפטית של הוועדה העלתה שתי שאלות לדיון:

האם מידע כלכלי הוא פרט שצריך להגן עליו באופן מיוחד, לדוגמה ב-GDPR זה לא טרוויאלי שנושא כלכלי הוא בעל רגישות מיוחדת. לאחר ההכרעה הערכית, יש לבחון האם הניסוח המוצע הוא המתאים להגנה המתבקשת.

מייצג איגוד הבנקים טען כי כלכלה הוא נושא רחב מיני ים. אנו נמצאים בעידן כלכלת מידע. כל תוכנה לניהול חשבונות, מידע על מעסיקים, חובות לבעל מכולת וכו'. קשה להעלות על הדעת מידע שאינו רגיש. לא ברור מהו מידע שאינו בעל רגישות מיוחדת. ההשלכות לגבי הכנסת מידע תחת "רגישות מיוחדת" לא ברורות. בניגוד לאמור, הדיון אינו מסתיים בתיקון מספר 14. משרד המשפטים מדבר על תיקון מקיף נוסף כך שההשלכות הן לא ברורות עדיין. ויש זילות של השפה. איך ייקרא מידע אחר? מציע שיהיה מידע רגיש ולא "בעל רגישות מיוחדת".

מידע שלא היה רגיש רגע אחד, בחיבורים בין מאגרים - הופך להיות רגיש. להשוות ל-GDPR יוצר הטעייה כי ה-GDPR מדבר על מידע לא על מאגר. במקרה שלנו כל מידע רגיש הופך את כל מאגר המידע לרגיש. מייצר אפקט יתר מצנן. ככל שהמושג רחב יותר, הוא מצנן יותר. התוצאה של סיווג יתר היא פגיעה בפרטיות ולא קידום שלה. חושב שלא צריך להתייחס למידע כלכלי ככזה בעל רגישות מיוחדת.

משרד המשפטים סבור כי רגישות היא תלויה תרבות. בתקנות אבטחת מידע, מידע רגיש כולל מידע כלכלי. התייחסנו להערות שקיבלנו, ולכן ההגדרה קצת שונתה קצת מהגדרתם בתקנות אבטחת מידע. (הערת המחברת: יצירת שונות בין ההגדרות בחוק הראשי להגדרות בתקנות אבטחת המידע ייצרו קושי נוסף בפרשנות ויש לייצר אחידות ביניהם). המחוקק באופן עקבי ראה את המידע הכלכלי כמידע רגיש – חוק נתוני אשראי לדוגמה. יש אינטרס לעשות שימוש לרעה במידע ללא הסכמה, מכיוון שיש לו ערך כלכלי וככזה יש בו תמריץ לפגוע ולקבל אותו ללא הסכמה. (הערה: העובדה שלמידע יש ערך כלכלי, לא רלוונטי בהכרח על מידת הרגישות שלו בהיבט של הפרטיות).

יוה"ר מבקשת מענה, מדוע גם מידע "חיובי" על נכסיו של אדם (לאדם יש נכסים) ראוי להגנה יתרה כמידע בעל רגישות מיוחדת.

מישהו מהמשתתפים שואל אם יש חקיקה ספציפית עם הגנות מיוחדות בתחום הפיננסי, מדוע נדרשת הגנה ייחודית במובן הערכי של הזכות לפרטיות כזכות יסוד.

משרד המשפטים מבקש להזכיר כי היקף הממון והנכסים שלי, זה מידע רגיש ולא רק בהיבט הפרטי. למה לעצור את ההגנה המיוחדת כאשר לא מדובר במידע בגופים פיננסיים?

היו"ר חוזרת לשאלה מה לא מידע רגיש? אם מדברים על מדרגה מיוחדת, רוצה להבין מה לא נכנס בה. משרד המשפטים מציע לאבחן בין מידע חד פעמי למידע המעיד על דפוס. (לטעמי לא מדובר באבחנה מספקת ומבדלת מספיק).

לא הגיעו להסכמות. לעניין ההכרעה העקרונית האם ראוי להגן על מידע כלכלי כמידע בעל רגישות מיוחדת, חה"כ לסקי ביקש להיוועץ עם יוה"ר הקבוע של הוועדה, והבטיחה שיינתנו תשובות בנושא עוד באותו יום.

מידע שיש לו להעיד על פרטים (1) – (8)

הנוסח המוצע: "הרגלי צריכה של אדם, שיש בהם כדי ללמד על מידע לפי פרטים (1) עד (8)".

משרד המשפטים: הכוונה היא לא לפעולה הבודדת אלא למקבץ פעולות טכנולוגיות שמעידים על מידע (1) – (8). מציעים לצמצם לפרטים (1) עד (4) (אישיות, רפואי, גנטי, ודעות). מתכוונים למידע על הרגלי צריכה שבמצטבר יכולים להעיד על מצבי הבריאות לדוגמה.

הלשכה המשפטית: דיברתם על פעולות עיבוד, אבל ההגדרה לא מדברת על זה. בנוסף, לגבי מידע רפואי, מעבר לכך ההגדרה מייצרת הסדר שעוקף את הדרישה הישירה בהגדרת מידע רפואי שהצעתם.

סוכם: משרד המשפטים יבדקו את כל ההשלכות של יצירת איתור של מידע עקיף על המידע הרגיש והאם לא מייצר הרחבה שלא התכוונו אליה.

נוסח מוצע: "מידע שחלה עליו חובת סודיות שנקבעה בדין".

אין הערות.

מידע נוסף שייקבע השר בצו

נוסח מוצע: "מידע נוסף שקבע שר המשפטים, בצו, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת; " הקושי המרכזי שעלה – פתח המאפשר להוסיף סוגים נוספים של מידע בעל רגישות מיוחדת על זה שנקבע בחקיקה ראשית.

משרד המשפטים סבורים שבהנתן טבעה של טכנולוגיה המתפתחת באופן מהיר, נדרשת גמישות להכניס סוגים נוספים של מידע. מוצע כי יידרש אישור של ועדת החוקה, חוק ומשפט ולכן ממילא תהיה ביקורת פרלמנטרית וציבורית.

דעתה של יוה"ר לא נוחה מכך. גם בסעיף הקיים לא עושים שימוש. אפילו כשנכנסו מאגרים ביומטריים. מצפה כי הרשות להגנת הפרטיות תהיה מעודכנת ותדאג לתיקון חקיקה ראשי.

התממה ופסודונימציה

נציג גוגל ביקש להעלות שאלה בתום הדיון על הגדרת "רגישות מיוחדת", ולהתייחס לשאלת האנונימציה וההתממה. הסוגיות הללו הכרחיות כאשר דנים במידע דיגיטלי, ומוסדרות ברוב החיקוקים בעולם בתחום, ויש להם נפקויות משמעותיות. בהגדרות אין לכך התייחסות.

משרד המשפטים: בהגדרת "מידע" יש התייחסות ל"אמצעים סבירים" אשר נותן מענה, גם אם לא מלא. יש לכך גם התייחסות בדברי ההסבר.

גוגל: מדובר בהתייחסות חלקית, אין התייחסות לסוגיית פסודונימציה – העדר התייחסות בליבת ההגדרה הוא בעייתי. לא מספיק התייחסות בדברי ההסבר. זו הקטגוריה העיקרית של החוק מהו מידע ומהו לא מידע.

שתי הסיטואציות עליהן אין מענה לשיטת נציג גוגל –

1. מידע שבנקודת זמן ראשונית היה מידע שנתינת לזהות, אך עבר תהליך שאינו מאפשר זיהוי אישי.
2. התייחסות למידע פסודונימי.

החוק הישראלי חייב להתייחס לסוגיה. נמצא בליבת החקיקה במדינות שונות וחייב התייחסות.

דובר נוסף ביקש לחדד לגבי המידע הפסודונימי. כרגע בחוק המוצע יש "שחור" או "לבן". אבל במציאות יש גם משהו באמצע. זה המידע הפסודונימי. יש לזה שימושים. לדוגמא שימוש במידע

רפואי לצרכי מחקר. חוסר ההתייחסות דווקא מקשה על שימוש למטרות טובות. צריך עוד קטגוריה של מידע "אפור" שמתייחס לרמת זהירות או מגבלות פחותות על מידע כזה כי זה מאוד חשוב.

סוכם כי הנושא יעלה במקומות בחקיקה שנדרשת התייחסות למידע פסודונימי. לגבי ההערה שצריך להעלות מדברי ההסבר, משרד המשפטים יבחן את הבקשה.

הגדרות בעל שליטה במידע ומחזיק

מוצע להחליף את המונח "בעל מאגר מידע" כ"בעל שליטה במאגר מידע", שיוגדר באופן הבא: "מי שקובע, לבדו או יחד עם אחר, את מטרות עיבוד המידע שבמאגר המידע או גוף שהוסמך בחיקוק לנהל מאגר מידע או שבעל תפקיד בו הוסמך לכך כאמור".

משרד המשפטים: התיקון המוצע נועד להבהיר כי לא מדובר בבעלות קניינית אלא בשליטה בשימוש במידע, ומתייחס להגדרת controller ב-GDPR.

מהמכון הישראלי לדמוקרטיה נשאל מדוע, בניגוד ל-GDPR, מגדירים רק כשליטה במטרות, ולא גם באמצעים.

מנשיאות המידע העסקי הוער כי לעתים ישנם "מחזיקים" המכתיבים ל"בעל השליטה" את אופן השימוש וההגנה על המידע. מערכת היחסים לא תמיד כזו שמאפשרת בחירה לבעל השליטה.

משרד המשפטים סבור כי היכולת המשפטית לקבוע את השימוש הוא המשמעותי מבחינת השליטה. לעתים יש מקרים בהם העיסוק במידע מועבר למיקור חוץ שהוא קובע את האמצעים. לכן לשיטתנו מי שקובע את המטרות מתי יתחילו לאסוף מתי יפסיקו – זו הנקודה החשובה. הוא גם מי שבוחר מי הקבלן. אם היינו מוסיפים את השליטה ב"אמצעים", האחריות היתה מצטמצמת.

לא הוחלט על שינוי בנוסח המוצע.

* * *

לאור פיזור הכנסת הקרוב, יש להניח כי הדיונים לא יימשכו עוד בכנסת הנוכחית.

* * *

האמור מהווה סיכום תמציתי בלבד של עיקרי הדברים שעלו בוועדה.

למעוניינים לצפות בישיבה במלואה, מוזמנים להכנס [לקישור](#) זה (כשלוש וחצי שעות).